

22.8.2016

1(2)

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö 11.7.2016 (VM/1237/03.01.00/2016)

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on viitekohdassa mainitulla kirjeellään pyytänyt lukuisilta tahoilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Kansallisarkisto ei kuitenkaan saanut lausuntopyyntöä, vaikka uuden tulotietojärjestelmän tietojen säilytysajan määrittäminen kuuluu arkistolain (831/1994) 8 §:n mukaan arkistolaitoksen toimivaltaan.

Tulorekisteri tulisi sisältämään luonnollisten henkilöiden palkka-, eläke- ja muut etuustulot sekä niihin liittyvät muut tiedot reaaliaikaisesti työnantajan tai muun suorituksen maksajan ilmoittamina. Tulorekisterin tiedot olisivat viranomaistoiminnan perustana.

Ehdotetun uuden tulorekisterin tietojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleislakina henkilötietolakia, jollei ehdotettuun lakiin otetuissa erityissäännöksissä toisin säädetä. Tietojen poistaminen rekisteristä tapahtuisi ehdotetun lain 14 §:n mukaan viimeistään 10 vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tiedot olisi kuitenkin tätä ennen poistettava henkilötietolain mukaisesti, jos ne ovat tarpeettomia.

Lakiluonnoksessa ja sen perusteluissa ei ole mitään viittausta arkistolain (831/1994) eikä siinä määriteltyyn arkistolaitoksen toimivaltaan määrätä, mitkä viranomaisten toiminnan tuloksena kertyvät asiakirjat ja tiedot on säilytettävä pysyvästi tieteellistä ja muuta tutkimusta varten. Kansallisarkisto katsoo, että lakiluonnokseen tulee lisätä muissa vastaavissa erityislaeissa käytetty, tietojärjestelmien tietosisältöä koskeva ilmaus:

- ”Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaissa (831/1994)”.

Kansallisarkisto toteaa, että tulorekisteritietojen poistaminen operatiivisesta tietojärjestelmästä on eri asia kuin tietojen hävittäminen. Viranomaisen ylläpitämän henkilörekisterin tietojen arkistointiin sovelletaan arkistolakia

22.8.2016

erityislakina henkilötietolain (523/1999) 34-35 §:ien viittaussäännösten perusteella.

Kuten Tietosuojavaltuutetun toimisto on 19.11.2014 julkaisemassaan ratkaisussa (dnro 1487/05/2013, *Henkilötietojen poistaminen viranomaisten henkilörekistereistä ja tietojen arkistointi*) todennut, henkilötieto voidaan poistaa henkilörekisteristä myös siirtämällä se arkistoon. Tietoa voidaan Tietosuojavaltuutetun toimiston em. kannanoton mukaan säilyttää yhä muualla kuin henkilörekisterissä ja muussa muodossa, kuten passiiviseen vaiheeseen siirrettynä arkistoitavana asiakirjatietona. Tietosuojavaltuutetun toimisto on todennut, että henkilötietojen poistaminen henkilörekisteristä erityislainsäädännön määräysten mukaisesti ei kavenna arkistolaitoksen arkistolaissa (831/1994 8 §) säädettyä määräysvaltaa eli oikeutta päättää henkilötietojen pysyvistä säilytyksestä.

Ehdotettu uusi valtakunnallinen tulorekisteri tulisi sisältämään monenlaisia yksilökohtaisia tietoja, joiden pysyvistä säilytyksestä arkistolaitos on aiemmin eräissä muissa hallinnonala- ja organisaatiokohtaisissa päätöksissään määrännyt ja joiden pysyvistä säilyttämisestä osana uutta valtakunnallista tulorekisteriä arkistolaitoksen tulee voida määrätä. Tulorekisteriin tallennetut tiedot muodostavat keskitetyn tietokokonaisuuden, joka olisi erillisten organisaatiokohtaisten tietojärjestelmien tietoihin verrattuna helpommin käytettävissä yhteiskuntatieteellisissä ja muissa tieteellisissä tutkimuksissa.

Pääjohtaja Jussi Nuorteva

Tutkimusjohtaja Päivi Happonen

O:\tekstit\Tulorekisteri-lausunto-16-8-2016